

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1433/2022
12.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Бисенија Лазаревић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Драгиша Ђурић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гж 174/21 од 01.09.2021. године, у седници одржаној дана 12.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гж 174/21 од 01.09.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гж 174/21 од 01.09.2021. године и пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П 244/19 од 09.10.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му исплати на име накнаде нематеријалне штете – због повреде душевних болова, због повреде части и угледа износ од 40.000,00 динара са законском затезном каматом од 09.10.2020. године па до коначне исплате као и 41.500,00 динара на име трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом на име трошкова целокупног поступка исплати износ од 48.500,00 динара у року од осам дана по пријему пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П 244/19 од 09.10.2020. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу плати на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа износ од 40.000,00 динара са законском затезном каматом од 09.10.2020. године па до коначне исплате у року од осам дана од дана пријема пресуде. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 41.500,00 динара у року од осам дана по пријему пресуде.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гж 174/21 од 01.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог, а пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П 244/19 од 09.10.2020. године потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној (примена члана 404. Закона о парничном поступку).

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији туженог ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. овог закона одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је у предмету спора П 160/17, а који спор се води пред Основним судом у Горњем Милановцу, дана 25.10.2017. године око 12,45 часова у судници број 30, на рочишту за главну расправу, приликом саслушања овде тужиоца у својству сведока, изјавио да је тужилац преварант и да се против њега води кривични поступак за кривично дело за које се кажњава казном затвора до 12 година. Тужилац сматра да је тужени том изјавом повредио му част и углед јер је наведене речи изговорио у присуству судије, записничара и пуномоћника странака, све са намером омаловажавања тужиоца. Правноснажном пресудом Основног суда у Горњем Милановцу К 10/18 од 17.10.2018. године, тужени је оглашен кривим да је на описани начин извршио кривично дело увреде из члана 170. став 1. КЗ и осуђен на новчану казну у износу од 10.000,00 динара. Тужени је оспорио тужбени захтев тужиоца како по основу тако и висини наводећи да је пресудом Врховног касационог суда Кзз 23/2019 од 30.01.2019. године усвојен захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Драгише Ђурића као основан и преиначена правноснажна пресуда Основног суда у Горњем Милановцу К 10/18 од 17.10.2018. године и Вишег суда у Чачку Кж 248/18 од 28.11.2018. године тако што је окривљени ББ ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело увреде из члана 170. став 1. КЗ.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан. Чињеница да је пресудом Врховног касационог суда Кзз 23/2019 од 30.01.2019. године усвојен захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ и да су преиначене нижестепене кривичне пресуде и да је окривљени ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело увреде из члана 170. став 1. КЗ, не утиче на околност да постоји правни основ тужиоца за накнаду тражене штете јер је описаним чином – изјавом пред судом на рочишту у предмету П 160/17 дана 25.10.2017.

године, увредио тужиоца, чиме је истом повредио част и углед. Ово из разлога што је грађанскоправна одговорност шира од кривичноправне одговорности. Сходно одредби члана 200. Закона о облигационим односима, првостепени суд је тужиоцу досудио износ од 40.000,00 динара имајући у виду околност конкретног случаја те да се повреда части и угледа десила пред већим бројем људи. Разлоге које је дао првостепени суд у свему је прихватио и другостепени суд приликом одлучивања о жалби.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно утврдили чињенично стање, али су на исто погрешно применили материјално право, што је исходovalo неминовност преиначењу нижестепених одлука. Наиме, чланом 13. ЗПП прописано је да је у парничном поступку суд у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан за правноснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим. Тужени је првостепеном пресудом Основног суда у Горњем Милановцу К 10/18 од 17.10.2018. године оглашен кривим да је извршио кривично дело увреде из члана 170. став 1. КЗ зато што је у поступку пред истим судом након сведочења тужиоца у предмету П 160/17 од 25.10.2017. године у 12,45 часова изјавио да је овде тужилац преварант и да се против њега води кривични поступак за кривично дело које се кажњава затвором до 12 година и тиме повредио част и углед овде тужиоца. Назначена пресуда је потврђена пресудом Вишег суда у Чачку Кж 248/18 од 28.11.2018. године.

Међутим, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Врховни касациони суд је пресудом Кзз 23/2019 од 30.01.2019. године усвојио захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ и преиначио пресуде Основног суда у Горњем Милановцу К 10/18 од 17.10.2018. године и Вишег суда у Чачку Кж 248/18 од 28.11.2018. године тако што је окривљеног ББ ослободио од оптужбе да је извршио назначено кривично дело. Врховни касациони суд је у разлозима своје пресуде јасно изразио став да кривично дело увреде неће постојати уколико су кумулативно остварени објективни и субјективни услови. Објективни услов јесте, да је увредљива изјава дата у оквиру једне од делатности и то озбиљне критике у научном, књижевном или уметничком делу, у вршењу службене дужности новинарског позива или политичке делатности и у одбрани неког права или заштити оправданих интереса. Субјективни услов јесте да код оног чија би изјава објективно представљала увреду неког лица, односно повреду његове части, није постојала намера омаловажавања. Окривљени (овде тужени) је чињенице увредљиве природе изнео на рочишту, пред судом када је тужилац саслушан као сведок и фактички је увредљиву изјаву изнео у одбрани својих права и заштити оправданих интереса, а на са циљем омаловажавања и вређања тужиоца.

Нижестепени судови у парничном поступку нису дали валидан значај ставу израженом у пресуди Врховног касационог суда Кзз 23/2019 од 30.01.2019. године.

Из одредбе члана 170. КЗ произилази да квалификација кривичног дела увреде и оцене да ли одређена изјава представља увреду којом се вређа част и углед мора бити оцењена не само у контексту формулисања садржине саме изјаве већ и у контексту околности у којима је дата уз оцену да ли је у наведеној ситуацији постојала намера вређања и омаловажавања.

Норма члана 170. КЗ је квалификаторна али у општем смислу, што значи да се приликом оцене да ли постоји такво кривично дело, морају узети у обзир и друге норме које могу због постојања других услова искључити квалификацију инкриминисаности такве радње, оцену и право је дао Врховни касациони суд у пресуди Кзз 23/2019 од 30.01.2019. године. Даље схватање да грађанскоправна одговорност је ширег значења од кривичноправне одговорности је општег карактера – опште правило. Али, уколико постоје прописи који ограничавају такво схватање онда се исти морају узети у обзир код оцене да ли у конкретном случају постоји одређена радња којом се нарушава нечије право, тј. част и углед. У овом случају таква ситуација се може окарактерисати да је била у оквиру норми које „дозвољавају“ такво понашање у описаној ситуацији. Стога се не може прихватити тврдња тужиоца да му је на такав начин и у таквој ситуацији повређена част и углед. Изјава је дата у судском поступку и без намере вређања, а што све указује на неоснованост тужбеног захтева тужиоца.

Имајући напред изнето на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу чл. 154, 155. и 165. став 2. ЗПП. Тужени је успео у спору па му се признају следећи трошкови: на име стручног састава жалбе износ од 12.000,00 динара, на име таксе за жалбу износ од 3.500,00 динара, на име стручног састава ревизије износ од 12.000,00 динара, на име таксе за ревизију износ од 10.500,00 динара и одлуку по ревизији износ од 10.500,00 динара, што све укупно чини износ од 48.500,00 динара, па је одлучено као у ставу трећем изреке. Остали трошкови нису признати туженом јер није определио број рочишта. За састав одговора на тужбу нису признати трошкови јер је тужени најпре признао тужбени захтев да би потом након доношења пресуде Врховног касационог суда издејствовао покретање поступка што је све пропуст туженог и због тога нема право на те трошкове.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић